

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Geografii rok szkolny 2026/2027

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury

I. Zakres treści

1. Mapa Polski: mapa ogólnogeograficzna, krajobrazowa, skala mapy, znaki na mapie. Uczeń:

- a. stosuje legendę mapy do odczytywania informacji oraz skalę mapy do obliczania odległości między wybranymi obiektami;
- b. czyta treść mapy Polski;

2. Krajobrazy Polski: wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko – Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomiejski (Warszawa), miejsko – przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).

Uczeń:

- a. wskazuje na mapie położenie krain geograficznych Polski;
- b. przedstawia główne cechy krajobrazów Polski oraz wykazuje ich zróżnicowanie;
- c. rozpoznaje krajobrazy Polski w opisach;
- d. przedstawia podstawowe zależności między składnikami poznawanych krajobrazów;
- e. opisuje zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców wybranych krain geograficznych Polski;
- f. opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz wskazuje je na mapie;
- g. przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka.

3. Lądy i oceany na Ziemi: rozmieszczenie lądów i oceanów, pierwsze wyprawy geograficzne. Uczeń:

- a. wskazuje na mapie świata: bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe;
- b. wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na mapie świata oraz określa ich położenie względem równika i południka zerowego.

4. Krajobrazy świata: wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów; strefowość a piętrowość klimatyczno – roślinna na świecie. Uczeń:

- a. wskazuje na mapie położenie poznawanych typów krajobrazów;
- b. odczytuje wartość i opisuje przebieg temperatury powietrza oraz rozkład opadów atmosferycznych na podstawie klimatogramów i map klimatycznych;
- c. przedstawia główne cechy i porównuje poznane krajobrazy świata oraz rozpoznaje je w opisach.
- d. podaje przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców poznawanych obszarów;
- d. rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla poznawanych krajobrazów;
- identyfikuje współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów i warunkami życia człowieka.

5. Ruchy Ziemi: Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy; następstwa ruchów Ziemi.

Uczeń:

- a. wyjaśnia związek między ruchem obrotowym a widomą wędrówką i górowanie Słońca, istnieniem dnia i nocy, dobowym rytmem życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych.
- b. przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku;

c. wskazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.

6. Współrzędne geograficzne: szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno – geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa. Uczeń:

- a. odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie;
- b. na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach;
- c. zna cechy południków i równoleżników; wskazuje najważniejsze południki i równoleżniki i podaje ich wartości

II. Zakres umiejętności

- 1. Korzystanie z planów, map, wykresów, diagramów, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno – komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania informacji geograficznych.
- 2. Analizowanie danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.
- 3. Interpretowanie map różnej treści.
- 4. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego – formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.

III. Wykaz literatury

- 1. Podręcznik Planeta Nowa 5 oraz Planeta Nowa 6; Wydawnictwo Nowa Era
- 2. Zeszyt ćwiczeń Planeta Nowa 5 oraz Planeta Nowa 6; Wydawnictwo Nowa Era